

N:o 24.

Af Herr Wallenberg: Om antagande af ett Svenskt myntsystem, grundadt på guld.

Under åberopande af myntkomitéens underdåniga betänkande af den 13 Augusti 1870 samt min värdsamma motion N:o 29 vid 1871 års riksdag, får jag härmedelst till förnyad pröfning framställa förslag till ett *Svenskt myntsystem grundadt på guld.*

Det är allom bekant, att guldets användande såsom *myntfot* med hvarje år vinner vidsträcktare tillämpning. Det stora steg, denna åsigt uttagit genom Tysklands beslut, att införa guldmynt och att genom lag för öfvergångsperioden bestämma ett värdeförhållande mellan silfver och guld, innebär en ökad anledning, att icke låta denna fråga hvila, till dess vår beslutande rätt blir så begränsad af nödvändighetens kraf, att vi ej hafva rådruum skänka den stora frågan en lugn och allvarlig pröfning. Det relativa *fixa* värde mellan guldet och silfret, som nu genom exceptionel lagstiftning upprätthålles i Tyskland, kommer efter all sannolikhet att upphöra då Tyskland hunnit *demonitisera* sitt silfvermynt och genom lag förklara detsamma endast vara *skiljemynt*, som tillerkännes betalningsförmåga till små belopp, ej uppgående till det minsta guldmyntets värde. Vid den tidpunkten, som med den raskhet i handling, som utmärker Tysklands tillvägagåenden, snart torde vara för handen, inträffar otvifvelaktigt sådant prisfall i silfret, att de, som nu med likgiltighet betrakta myntfrågan, skola komma att förvånas öfver den rubbning i de ekonomiska förhållanden, som kommer att drabba de länder, hvilka alltför länge uppskjuta att grunda sitt hufvudmynt på guld.

Ganska naturligt framställer sig den frågan, om Sverige ej borde omfatta Tysklands myntsystem, sedan detta blifvit grundadt på guld, men häremot tillåter jag mig göra några erinringar, måhända förtjenta

af att till pröfning upptagas, innan man alltför ledigt bortkastar de fördelar, som äro förknippade med bibehållandet af carolinen såsom *myntenhet* och antagandet af dess tiondedel under benämningen *franc* såsom *räkneenhet*.

Den *nya tyska marken* motsvarar $87\frac{23}{100}$:dels öre, hvaremot en franc är lika med 71 öre. Då man vidtager en förändring bör man tillse, att *räkneenheten* blir så låg, att hundradelen deraf ej behöfver vidare delas. För många år sedan framställdes på Riddarhuset förslag att antaga en åttondels specie till räkneenhet och benämna den *krona* samt indela densamma uti hundra styfver. Under öfverläggningarne om detta förslag framhölls på ett ovedersägligt sätt fördelarne af en så låg underafdelning, att ytterligare delning deraf ej behöfde ifrågakomma vid den stora allmänhetens dagliga transaktioner. Det är klart, att, om myntväsendet icke medgifver, att de många och små liquiderna göras noggrannt, blifva de jemnt fortgående förlusterna uti dagliga rörelsen både retsamma och genom sin mångfald betydliga. Räkenskapsförare och i allmänhet enhvar, som med pennan i hand är i tillfälle att, göra sina kalkyler, vet nog utvägar att reda sig från detta slag af förluster, men de, som på torg och i bodar uträtta sina affärer med tillhjälp af minnesräkning, förlora alltid ett eller annat halföre vid hvarje betalning. Den nya tyska räkneenheten har inga utsigter att blifva allmänt antagen. England förändrar icke sitt pund sterling med en så betydlig nedsättning som 2 procent för att få detsamma lika med ett tyskt guldmynt, men det kan hända att England reducerar sitt pund sterling fyra femtedels procent, hvarigenom det blir lika med 25 francstycket i guld. Inträffar detta får guldfrancsystemet en så väsendtlig förstärkning, att dess öfvervigt är betryggad.

Sverige och Norge hafva så vidsträckta affärer med vestmakterna, att det är större anledning för de begge brödrarikena att antaga francräkningen än att blindt följa den nya tyska markräkningen. Men Sverige har dessutom en alldeles särskild anledning af betydande vigt att ansluta sig till francräkningen, uti de förhållande, hvilka äro rådande inom våra östra grannländer. Finland har redan genom sitt egna myntsystem, hvars räkneenhet benämnes *mark*, francsystemet i silfver och af den lugna, säkra blick, som år 1865 utmärkte Finlands styrelse, då den raskt beslöt antagandet af det nuvarande myntsystemet, i trots af alla de skräckbilder, som framställdes för att derifrån afskräcka, kan man vänta, att Finland icke försummar att i tid öfvergå till antagandet af en myntenhet i guld. Ryssland, med hvilket land man ändtligen synes vilja komma i en vidsträcktare handelsgemenskap, till stor

båtnad för svensk industri, har till myntenhet *silfverrubeln*, som är fyra franc, och det är mycket sannolikare, att de ryska guldmynten, liksom förut österrikiska, framdeles blifva präglade uti full öfverensstämmelse med francsystemet i guld.

Man säger, att Frankrikes nederlag i sista kriget har gifvit döds-hugget åt francsystemet, men den, som opartiskt vill taga Frankrikes penningeväsende i öfvervägande, skall icke kunna förneka, att en ärlig och allvarlig sträfvan att fullgöra alla ingångna förbindelser är rådande i Frankrike och främst af allt att så snart som möjligt återvända till speciebetalningar. Ett land, som drabbats af så stora motgångar och förluster och hvarest *agio* mellan banksedlar och specie dock icke öfverstigit två procent, men för närvarande inskränker sig till åtta tiondels procent, bör icke anklagas för att hafva bringat något myntsystem på fall. Tyvärr taga många nu för gifvet, att Frankrikes stora betydelse i Europa kommer att upphöra. Måhända kommer dess politiska inflytande att under någon tid förminskas, men jag tror, att ju mindre krigiskt, desto mera kommersielt och industrielt blir Frankrike, och derföre blir det en fördel för oss, att ansluta oss till guldfrancsystemet. Om det är något godt och ändamålsenligt, bör man tillegna sig detsamma, utan allt afseende på politiska tillfälligheter. Det stora Kejsarriket Tyskland har häruti nyligen gifvit ett prisvärdt exempel, då det från och med den 1 Januari 1872 antagit det franska metriska systemet för mått och vikt till allmänt begagnande. Tyskland har icke uti Frankrikes nederlag på krigsteatern funnit anledning nu förklara det metriska systemet — och Sverige saknar ännu mindre anledning att på sådan grund nu förklara francsystemet i guld — oändamålsenligt.

Då emellertid sådana händelser kunna inträffa, att ett vidare stillastående uti denna fråga medförde oväntade förluster, så hemställer jag vördsamt,

att Riksdagen, utan att för närvarande vidtaga någon ändring i vårt myntsystem grundadt på silfver, må för sin del antaga hosgående förslag till svenskt myntsystem grundadt på guld, öfverlemnande i underdånighet till Kongl. Maj:t att välja lämplig tidpunkt för detsammans promulgerande till konventionelt bruk.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles vördsamt.

A. O. Wallenberg.

Förslag

Förslag till Förordning

angående

svenskt myntsystem, grundadt på guld.

§ 1.

Mom. 1. En blandning innehållande niohundra delar fint guld och etthundra delar koppar, kallas *Myntguld*.

Mom. 2. Det guldmynt, som enligt Kongl. Förordningen af den 31 Juli 1868 benämnes *Carolin*, deraf trettioen stycken innehålla etthundra gram myntguld, skall vara *Myntenheten* i svenska myntsystemet, grundadt på guld.

Mom. 3. Tiondedelen af *Carolin*en skall vara *Räkneenhet* och kallas *Franc*.

Mom. 4. Hundradedelen af en *Franc* kallas *Cent*.

§ 2.

Af myntguld präglas följande myntstycken nemligen:

Carolin	eller Tio Franc.
Två och en half Carolin	» Tjugofem Franc.
Fem Carolin	» Fentio Franc.
Tio Carolin	» Etthundra Franc.

Myntstycken af lägre värde än en *Carolin* får icke af guld präglas.

§ 3.

Remedium i halt får å myntstycke af guld utgöra två ett-tusendel delar öfver eller under rätta halten.

Remedium i vigt får utgöra:

å myntstycke om *En Carolin*, eller *Två och en half*

Carolin Två ett-tusendelar

å myntstycke om *Fem Carolin*, eller *Tio Carolin*..... En ett-tusendel öfver eller under rätta vigten.

§ 4.

På Kongl. Maj:t ankomme att, der sådant pröfvas nödigt, för be-
täckande af myntningskostnaden, bestämma en afgift, kallad *myntarelön*,
att erläggas af den, som guld till förmyntning inlemnar. Skednings-
avgift erlägges för guld, som är osmidigt.

§ 5.

En blandning, innehållande åttahundratrettiofem delar fint silfver
och etthundrasextiofem delar koppar, kallas *Myntsilfver*, deraf *Silfver-
skiljemynt* utmyntas.

§ 6.

Silfverskiljemynt utmyntas efter den grund, att Tjugo Franc skola inne-
hålla Etthundra gram myntsilfver; och präglas af silfverskiljemynt föl-
jande myntstycken, nemligen:

Tre Franc.
En Franc.
Femtio Cent.
Tjugofem Cent.

§ 7.

Remedium i halt får å silfverskiljemynt utgöra: Tre Ett-tusendelar
öfver eller under rätta halten för hvarje myntstycke.

Remedium i vigt får utgöra:

å Tre eller En francstycke	Fem Ett-tusendelar
å Femtio centstycke	Sju Ett-tusendelar
å Tjugofem centstycke	Tio Ett-tusendelar

öfver eller under rätta vigten.

§ 8.

En blandning, innehållande niohundrafemtio delar koppar, fyratio
delar tenn och tio delar zink, kallas *Myntkoppar*, deraf *Kopparskilje-
mynt* utmyntas.

§ 9.

Kopparskiljemynt utmyntas efter den grund, att Fyrahundratjugo-
fem gram myntkoppar skall utmyntas till:

<i>Fyratio</i>	myntstycken å Tio Cent, eller
<i>Attio</i>	» Fem Cent, eller
<i>Etthundra</i>	» Tre Cent, eller
<i>Trehundra</i>	» En Cent.

§ 10.

Remedium i halt eller *i vigt* får å kopparskiljemynt utgöra en procent af hvardera, öfver eller under, för hvarje myntstycke.

§ 11.

Silfverskiljemynt och *Kopparskiljemynt* få endast präglas för Kongl. Maj:ts och Kronans räkning.

§ 12.

Mom. 1. Ingen, utom Kronan, är pliktig att i samma liquid emottaga mer än tio Franc i silfverskiljemynt.

Mom. 2. Ingen, utom Kronan, är pliktig att i samma liquid emottaga mer än Etthundra Cent i Kopparskiljemynt.

Mom. 3. En hvar vare berättigad att mot silfverskiljemynt eller kopparskiljemynt, prägladt enligt denna förordning, i Kronans kassar tillvexla sig guldmynt.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles.

Stockholm den 27 Januari 1872.

A. O. Wallenberg.